

Željka Lalić, Josip Taradi

ISTRAŽIVANJE ORGANIZACIJE SIGURNOSTI U OSNOVNIM ŠKOLAMA U GRADU VARAŽDINU

Sažetak

Empirijsko istraživanje organizacije sigurnosti u osnovnim školama u Gradu Varaždinu donosi aktualna saznanja o postojećem stanju i problematici organizacije sigurnosti u praksi. Rezultati istraživanja pokazuju da sve osnovne škole u gradu Varaždinu imaju pismeno uređenu samo organizaciju zaštite na radu i zaštite od požara, dok organizacija zaštite okoliša nije pismeno uređena u 62,50 % osnovnih škola, organizacija tjelesne i tehničke zaštite osoba i imovine u 37,50 %, a organizacija zaštite djece-učenika nije pismeno uređena u 12,50 % osnovnih škola u Gradu Varaždinu. Prema ocjenama odgovornih osoba za sigurnost, stanje sigurnosti u osnovnim školama u Gradu Varaždinu je u rasponu od najniže 3,75 za stanje tjelesne i tehničke sigurnosti osoba i imovine do najviše 4,63 za stanje protupožarne sigurnosti, na skali ocjena od negativne (1) do izvrsne ocjene (5). Prosječna ocjena stanja ukupne sigurnosti, izvedena iz svih područja sigurnosti, iznosi 4,20, što je u području vrlo dobre ocjene.

Ključne riječi

organizacija, osnovna škola, sigurnost, zaštita

RESEARCH ORGANIZATION OF SECURITY IN PRIMARY SCHOOLS IN THE CITY OF VARAZDIN

Abstract

Empirical research organization of security in primary schools in the city of Varazdin brings current knowledge about the current situation and problems organization's security in practices. The results show that all primary schools in the city of Varazdin have arranged in writing only the organization of occupational safety and fire protection while organization of environmental protection is not arranged in writing in 62,50 % primary school, organization of physical and technical protection of persons and property in 37,50 %, and child-students protection organization have not arranged in writing in 12,50 % primary schools in the city of Varazdin. According to the estimates of persons responsible for safety, the security situation in primary schools in the city of Varazdin is in the range of lowest 3,75 for the state of physical and technical protection of persons and property up to highest 4,63 for the state of fire safety, rating on a scale from negative (1) to the excellent ratings (5). Average overall security situation, drawn from all areas of security is 4,20, which is the very good grades.

Key words

organizations, primary schools, safety, protection

UVOD

Predmet istraživanja

Postoji, prema Bourrieru [1], "povezanost organizacijskog dizajna i organizacijskog razvoja i sigurnosti".

Sustav obrazovanja u Hrvatskoj sastoji se od: predškolskog odgoja, osnovnog obrazovanja, srednjeg obrazovanja i visoke naobrazbe. Osmogodišnje osnovno školovanje u Republici Hrvatskoj zakonski je regulirano Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (N.N. br. 87/08., 86/09., 92/10., 105/10.), a obvezno je za svu djecu u dobi od šeste do petnaeste godine. Prema tom Zakonu svrha i ciljevi osnovnog školstva usmjereni su na kontinuirani razvoj učenika kao duhovnog, tjelesnog, moralnog, intelektualnog i društvenog bića u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima. U Hrvatskoj postoje prema podacima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa (<http://public.mzos.hr/>, 19.4.2011.), 953 osnovnoškolske ustanove.

Zakonsku regulativu i zahtjeve organizacije sigurnosti u organizacijama svih vrsta, pa time i u ustanovama osnovnih škola čine sljedeći osnovni zakoni:

- Zakon o zaštiti na radu, N. N., br. 59/96., 84/96., 114/03., 100/04., 86/08., 116/08., 75./09.
- Zakon o zaštiti od požara, N. N., br. 92/10.
- Zakon o zaštiti okoliša, N. N., br. 110/07.
- Zakon o privatnoj zaštiti, N. N., br. N. N., br. 68/03., 31/10., 139/10.

Okvir zakonske regulative organizacije sigurnosti proširuju podzakonski akti doneseni na temelju tih osnovnih zakona sigurnosti, kao i čitav niz drugih povezujućih propisa.

Učinkovita organizacija sigurnosti u osnovnim školama bitan je čimbenik sigurnosti ljudi, imovine i okoliša i na široj razini, posebno zbog obrazovnih i odgojnih potreba i mogućnosti među djecom-učenicima.

Pregled istraživanja

Svakidašnje opasnosti u osnovnim školama, iskustva i pripremljenost za reagiranje, na primjeru Grada Splita, istražuje Stanić [5]. Prema rezultatima tog istraživanja "u iskustvima učenika i škola prevladavaju svakodnevne opasne situacije i incidenti, dok hazardne situacije nisu zabilježene. Pripravnost nije na prihvatljivoj razini, zbog dva temeljna razloga: većina učenika ne zna preporučena ponašanja u slučaju opasnih i hazardnih situacija, i drugo, konstatirani su određeni čimbenici koji umanjuju sigurnost škola. U zaključku se rezultati promatraju u kontekstu suvremenog hrvatskog društva i interpretiraju u odnosu na zanemarivanje rizika i hazarda."

Problematiku i mjere za smanjenje stresa na učitelja u osnovnim školama, kao mogućeg organizacijskog aspekta sigurnosti u osnovnim školama, na primjeru izabranih škola u Sloveniji istražuje Primožić [4].

Potreba zajedničkog rada na unapređenju sigurnosti u osnovnim školama istaknuta je kroz prezentirane radove na 1. konferenciji "Sigurnost u odgojno-obrazovnim ustanovama - SOU 2010". (http://zastita.info/hr/konferencija_sou_2010/)

Istraživanje problematike rada samostalnog stručnjaka za zaštitu na radu u srednje velikim poslovnim organizacijama u Hrvatskoj [2] i istraživanje problematike organizacije i rada službi zaštite na radu u poslovnim organizacijama u Hrvatskoj [3] donosi aktualne spoznaje o problematici i prijedlozima za unapređenje rada stručnjaka

za zaštitu na radu i struke sigurnosti na radu u praksi u svim djelatnostima, a među njima za djelatnosti obrazovanja.

Problem

Problem se može identificirati u nedostatku aktualnih saznanja o problematici organizacije sigurnosti u osnovnim školama, kako na razini Hrvatske, tako i na lokalnim razinama, uključujući i Grad Varaždin.

Cilj

Empirijskim istraživanjem doći do aktualnih saznanja o problematici organizacije sigurnosti u osnovnim školama u Gradu Varaždinu.

Hipoteze

H1:

Sve osnovne škole u Gradu Varaždinu imaju pismeno uređenu organizaciju zaštite na radu, zaštite od požara, zaštite okoliša, tjelesne i tehničke zaštite osoba i imovine te zaštite djece-učenika.

H2:

Stanje sigurnosti u osnovnim školama u Gradu Varaždinu, prema ocjeni odgovornih osoba za sigurnost u samim školama, je u području najmanje vrlo dobre ocjene (4), na skali ocjena od negativne (1) do izvrsne ocjene (5).

Zadaci

Iz postavljenog cilja i hipoteza istraživanja, proizlaze sljedeći zadaci istraživanja:

- 1) Izrada anketnog upitnika kao instrumenta anketnog istraživanja.
- 2) Neposredna provedba anketnog istraživanja.
- 3) Obrada i statistička analiza podataka.
- 4) Prikaz i komentiranje rezultata istraživanja.

METODE

1) Anketa

Metoda ankete je glavna istraživačka metoda s ciljem prikupljanja aktualnih i izvornih podataka. Njome će se istražiti subjektivna mišljenja i ocjene ispitanika u osobama odgovornih za sigurnost u osnovnim školama (ravnatelja ili po njima drugih određenih osoba)

Anketa je po vrsti opisno-analitička, po načinu pismena, dobrovoljna i u potpunosti anonimna za ispitanike. Anketiranje provodi neposredno sam ispitivač, pojedinačno među ispitanicima na njihovom mjestu rada u osnovnim školama.

Instrument

Kao instrument anketnog istraživanja koristit će se pismeni anketni upitnik koji se ispitanicima daje neposredno u postupku anketiranja.

Anketni upitnik sadrži ukupno 66 pitanja, koja su u većini zatvorenog tipa tako da ispitanik bira jedan ponuđeni odgovor ili ocjenu, a u određenim pitanjima može izabrati više ponuđenih odgovora ili upisati i dodatni odgovor.

Sadržaj anketnog upitnika čine sljedeća područja:

1. Opći podaci o osnovnoj školi
2. Organizacija zaštite na radu u osnovnoj školi
3. Organizacija zaštite od požara u osnovnoj školi
4. Organizacija zaštite okoliša u osnovnoj školi
5. Organizacija tjelesne i tehničke zaštite osoba i imovine u osnovnoj školi
6. Organizacija zaštite djece-učenika u osnovnoj školi
7. Ocjena stanja sigurnosti u osnovnoj školi
8. Prijedlozi za unapređenje organizacije sigurnosti u osnovnoj školi

Uzorak

Kao uzorak za anketno istraživanje određene su sve osnovne škole na području Grada Varaždina, kojih ima ukupno osam.

2) Statističke metode

Statističke metode koristit će se za statističku obradu podataka koji će se prikupiti metodom ankete. Za obradu i prikaz rezultata istraživanja po pojedinačnim pitanjima iz ankete koristit će se:

- Frekvencija (f)
- Postotak (%)
- Suma (Σ)
- Aritmetička sredina - prosječna vrijednost (M)
- Standardna devijacija (s)
- Koeficijent varijabilnosti (V), izražen u postocima (%)

Podaci o provedbi anketnog istraživanja

Anketno istraživanje provedeno je tijekom mjeseca ožujka 2011. godine, a njemu su se odazvale sve (100 %) osnovne škole na području Grada Varaždina.

REZULTATI

U prethodnom priopćenju prikaz rezultata istraživanja sadrži opće podatke o osnovnoj školi te odabrana pitanja iz svih područja sigurnosti (ukupno 20 pitanja), a to su:

- organizacija zaštite u osnovnoj školi (pismeno uređenje organizacije zaštite i obavljanje određenih poslova zaštite u osnovnoj školi)
- ocjena stanja sigurnosti u osnovnoj školi.

1. Opći podaci o osnovnoj školi

Ukupan broj zaposlenih

Većina (62,50 %) osnovnih škola u Gradu Varaždinu ima od 51 do 250 zaposlenih, dok 37,50 % škola po broju zaposlenih spada u kategoriju do 50 zaposlenih.

Ukupan broj djece-učenika

Polovica (50 %) osnovnih škola ima više od 500 učenika, a po 12,50 % sljedeće kategorije: 101-200 učenika, 201-300 učenika, 301-400 učenika i 401-500 učenika.

Organizacija nastave u smjenama

Velika većina (87,50 %) osnovnih škola ima organiziranu nastavu samo u jednoj (jutarnjoj) smjeni, dok 12,50 % (jedna škola) održava nastavu u dvije smjene (jutarnjoj i popodnevnoj).

Posebne prostorije i prostori

Sve osnovne škole (100 %) u Gradu Varaždinu imaju: sportska igrališta na otvorenom, sportsku dvoranu, računalne učionice i školsku knjižnicu.

Polovica škola (50 %) ima kabinet za glazbenu i likovnu kulturu, trećina škola (37,50 %) ima laboratorij za vježbe iz kemije i fizike, te učionice/radionice za tehničke vježbe.

2. Organizacija zaštite na radu u osnovnoj školi

Pismeno uređenje organizacije zaštite na radu

Sve osnovne škole (100 %) posebnim općim aktom (Pravilnikom o zaštiti na radu) imaju pismeno uređenje organizacije zaštite na radu.

Obavljanje određenih poslova zaštite na radu

Sve osnovne škole (100 %) povjerile su obavljanje određenih poslova zaštite na radu vanjskoj ovlaštenoj tvrtki /ustanovi za poslove zaštite na radu.

U tri četvrtine (75 %) postoje ovlaštenici poslodavca za zaštitu na radu.

Povjerenici radnika za zaštitu na radu postoje u polovici osnovnih škola (50 %).

Stanje sigurnosti na radu u osnovnoj školi

Tablica 1.: Ocjena stanja sigurnosti na radu u osnovnoj školi

	Odgovor	f	%		
1.	Negativan	0	0,00		
2.	Dovoljan	0	0,00		
3.	Dobar	0	0,00		
4.	Vrlo dobar	4	50,00		
5.	Izvrstan	4	50,00		
0.	Bez odgovora	0	0,00		
Aritmetička sredina (M)		4,50	Σ	8	100,00
Standardna devijacija (s)		0,53	Koeficijent varijabilnosti (V) %		11,88

Polovica ispitanika (50 %) u svojoj ocjeni stanja sigurnosti na radu u osnovnoj školi daje ocjenu izvrstan, a druga polovica ocjenu vrlo dobar. Prosječna ocjena iznosi 4,50.

3. Organizacija zaštite od požara u osnovnoj školi

Pismeno uređenje organizacije zaštite od požara

Sve osnovne škole (100 %) posebnim općim aktom (Pravilnikom o zaštiti od požara) imaju pismeno uređenje organizacije zaštite od požara.

Obavljanje određenih poslova zaštite od požara

87,50 % ispitanika povjerilo je obavljanje određenih poslova zaštite od požara vanjskoj ovlaštenoj tvrtki /ustanovi za poslove zaštite od požara.

Uz to, zaposlenici tehničkog održavanja škole obavljaju određene poslove zaštite od požara u 37,50 slučajeva, a određeni učitelji kod 25,00 % ispitanika.

Stanje protupožarne sigurnosti u osnovnoj školi

Tablica 2.: Ocjena stanja protupožarne sigurnosti u osnovnoj školi

	Odgovor	f	%		
1.	Negativan	0	0,00		
2.	Dovoljan	0	0,00		
3.	Dobar	0	0,00		
4.	Vrlo dobar	3	37,50		
5.	Izvrstan	5	62,50		
0.	Bez odgovora	0	0,00		
Aritmetička sredina (M)		4,63	Σ	8	100,00
Standardna devijacija (s)		0,52	Koeficijent varijabilnosti (V) %		11,19

Većina (62,50 %) ocjena stanja protupožarne sigurnosti u osnovnoj školi je izvrsna, dok je vrlo dobra ocjena zastupljena kod 37,50 % ispitanika. Prosječna ocjena iznosi 4,63.

4. Organizacija zaštite okoliša u osnovnoj školi

Pismeno uređenje organizacije zaštite okoliša

Organizacija zaštite okoliša nije pismeno uređena u čak 62,50 % osnovnih škola. Četvrtina škola (25,00 %) ima to područje pismeno uređeno općim aktom (Pravilnikom o zaštiti okoliša), a 12,50 % Statutom osnovne škole.

Obavljanje određenih poslova zaštite okoliša

Određene poslove zaštite okoliša u većini obavljaju zaposlenici tehničkog održavanja škole (62,50 %), a u četvrtini slučajeva (25,00 %) određeni učitelji te vanjska ovlaštena tvrtka /ustanova za poslove zaštite okoliša.

Stanje sigurnosti okoliša u osnovnoj školi

Tablica 3.: Ocjena stanja sigurnosti okoliša u osnovnoj školi

	Odgovor	f	%		
1.	Negativan	0	0,00		
2.	Dovoljan	0	0,00		
3.	Dobar	1	12,50		
4.	Vrlo dobar	5	62,50		
5.	Izvrstan	2	25,00		
0.	Bez odgovora	0	0,00		
Aritmetička sredina (M)		4,13	Σ	8	100,00
Standardna devijacija (s)		0,64	Koeficijent varijabilnosti (V) %		15,54

Vrlo dobra ocjena stanja sigurnosti okoliša u osnovnoj školi zastupljena je u većini (62,50 %), izvrsna ocjena kod četvrtine ispitanika (25,00 %), a dobra ocjena kod 12,50 %. Prosječna ocjena iznosi 4,13.

5. Organizacija tjelesne i tehničke zaštite osoba i imovine u osnovnoj školi

Pismeno uređenje organizacije tjelesne i tehničke zaštite osoba i imovine

Organizacije tjelesne i tehničke zaštite osoba i imovine pismeno je uređena statutom škole u 37,50 %, a posebnim općim aktom u 25 % osnovnih škola. Bez pismenog uređenja je 37,50 % osnovnih škola.

Obavljanje određenih poslova tjelesne zaštite osoba i imovine

Određene poslove tjelesne zaštite osoba i imovine obavljaju uglavnom zaposlenici tehničkog održavanja škole i određeni učitelji (37,50 %), dok je vanjskoj ovlaštenoj zaštitarskoj tvrtki obavljanje određenih poslova tjelesne zaštite osoba i imovine povjerilo je 12,50 % osnovnih škola.

Obavljanje određenih poslova tehničke zaštite osoba i imovine

Vanjskoj ovlaštenoj zaštitarskoj tvrtki obavljanje određenih poslova tehničke zaštite osoba i imovine povjerilo je polovica osnovnih škola (50 %). U drugoj polovici te poslove obavljaju zaposlenici tehničkog održavanja škole.

Stanje tjelesne i tehničke sigurnosti osoba i imovine

Tablica 4.: Ocjena tjelesne i tehničke sigurnosti osoba i imovine u osnovnoj školi

	Odgovor	f	%	
1.	Negativan	0	0,00	
2.	Dovoljan	1	12,50	
3.	Dobar	3	37,50	
4.	Vrlo dobar	1	12,50	
5.	Izvrstan	3	37,50	
0.	Bez odgovora	0	0,00	
Aritmetička sredina (M)		3,75	Σ 8	100,00
Standardna devijacija (s)		1,16	Koeficijent varijabilnosti (V) %	31,07

Među ocjenama tjelesne i tehničke sigurnosti osoba i imovine u osnovnoj školi ističu se izvrsne i dobre (37,50 %), a širokom rasponu ocjena doprinose vrlo dobre i dovoljne kod 12,50 % ispitanika. Prosječna ocjena je relativno niska, a iznosi 3,75.

6. Organizacija zaštite djece-učenika u osnovnoj školi

Pismeno uređenje organizacije zaštite djece-učenika

Samo u jednoj osnovnoj školi (12,50 %) Organizacija zaštite djece-učenika nije pismeno uređena, dok je u svim ostalim osnovnim školama (87,50 %) pismeno uređena Statutom škole.

Obavljanje određenih poslova zaštite djece-učenika

U svim osnovnim školama (100 %) određene poslove zaštite djece-učenika obavljaju određeni učitelji, a još i stručno osoblje (pedagozi, i sl.) u 75,00 % te zaposlenici tehničkog održavanja škole u 62,50 % osnovnih škola.

Stanje sigurnosti djece-učenika u osnovnoj školi

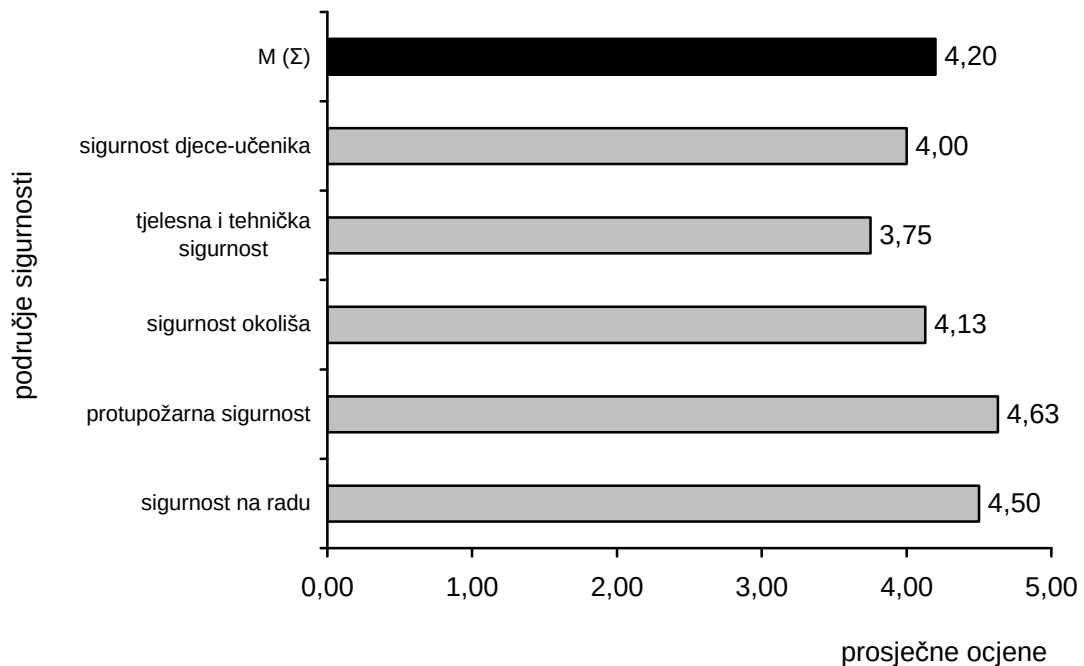
Tablica 5.: Ocjena stanja sigurnosti djece-učenika u osnovnoj školi

	Odgovor		f	%	
1.	Negativan		0	0,00	
2.	Dovoljan		0	0,00	
3.	Dobar		0	0,00	
4.	Vrlo dobar		8	100,00	
5.	Izvrstan		0	0,00	
0.	Bez odgovora		0	0,00	
Aritmetička sredina (M)		4,00	Σ	8	100,00
Standardna devijacija (s)		0,00	Koeficijent varijabilnosti (V) %		0,00

U svim osnovnim školama (100 %) stanje sigurnosti djece-učenika ocijenjeno je ocjenom vrlo dobar.

Kvantitativna analiza i usporedba rezultata

Slika 1.: Kvantitativna usporedba ocjena stanja sigurnosti u osnovnoj školi

Raspon ocjena stanja sigurnosti u osnovnoj školi kreće se od najniže 3,75 za stanje tjelesne i tehničke sigurnosti osoba i imovine do najviše 4,63 za stanje protupožarne sigurnosti. Prosječna ocjena stanja ukupne sigurnosti, izvedena iz ovih pet područja sigurnosti, iznosi 4,20.

RASPRAVA

Zbog specifičnosti rada, osnovne škole imaju i široki okvir zahtjeva za sigurnost ljudi, imovine i okoliša. Pritom se oni odnose, osim na djelatnike osnovnih škola (učitelje i ostale zaposlenike), svakako i na djecu učenike. Brojne mjere zaštite moraju provoditi zaposleni u osnovnoj školi, koji su, svaki na određen način, i odgovorni za njihovu provedbu. Uprava osnovne škole, odnosno ravnatelj odgovoran je za organizaciju sigurnosti u ustanovi.

No, promicanje svekolike sigurnosti u osnovnoj školi ima i daleko širi i značajni aspekt društvene odgovornosti. I to zbog toga jer upravo u osnovnoj školi djeca-učenici stječu i prva osobna iskustva i stajališta o sigurnosti. Zbog toga bi upravo učitelji svojim poučavanjem, ali i osobnim dobrim primjerom, trebali biti odgovorni promicatelji pozitivnih stajališta o sigurnosti, a odgovorne osobe za učinkovitu organizaciju sigurnosti u osnovnoj školi.

Činjenica, koju donose rezultati istraživanja, da je pismeno uređivanje organizacije sigurnosti u osnovnim školama potpuno provedeno samo u području zaštite na radu i zaštite od požara može se obrazložiti i relativno jasnim zakonskim zahtjevima u tim područjima zaštite, ali i potrebom sustavnijeg stručnog informiranja i edukacije odgovornih u osnovnim školama o potrebama i obvezama pismenog uređivanja i drugih područja suvremene sigurnosti, prvenstveno zaštite djece-učenika i zaštite okoliša.

ZAKLJUČAK

Na temelju identificiranog istraživačkog problema, uz primjenu metode ankete koja se potvrdila kao prikladna te ostvarenjem utvrđenih zadataka, postignut je postavljeni cilj istraživanja jer se empirijskim istraživanjem došlo do aktualnih saznanja o problematici organizacije sigurnosti u osnovnim školama u Gradu Varaždinu.

Postignuti cilj istraživanja očituje se u prihvaćanju ili odbacivanju postavljenih istraživačkih hipoteza:

Prva hipoteza (H1): Sve osnovne škole u Gradu Varaždinu imaju pismeno uređenu organizaciju zaštite na radu, zaštite od požara, zaštite okoliša, tjelesne i tehničke zaštite osoba i imovine te zaštite djece-učenika.

Hipoteza se odbacuje. Rezultati istraživanja pokazuju da sve (100 %) osnovne škole u Gradu Varaždinu imaju pismeno uređenu samo organizaciju zaštite na radu i zaštite od požara. Ta su područja zaštite uređena posebnim internim općim aktima ustanove: pravilnikom o zaštiti na radu i pravilnikom o zaštiti od požara.

Organizacija zaštite okoliša nije pismeno uređena u čak 62,50 % osnovnih škola, organizacija tjelesne i tehničke zaštite osoba i imovine nije pismeno uređena u 37,50 %, organizacija zaštite djece-učenika nije pismeno uređena u 12,50 % osnovnih škola u Gradu Varaždinu.

Takvo aktualno stanje i spoznaja nameće potrebu, ponajprije, stručnog informiranja odgovornih osoba u osnovnim školama o praktičnoj potrebi pismenog uređenja organizacije onih područja zaštite koja u njihovim osnovnim školama nisu još tako uređena, a pogotovo ako za to postoje i određene zakonske obveze.

Duga hipoteza (H2): Stanje sigurnosti u osnovnim školama u Gradu Varaždinu, prema ocjeni odgovornih osoba za sigurnost u samim školama, u području je najmanje vrlo dobre ocjene (4), na skali ocjena od negativne (1) do izvrsne ocjene (5).

Hipoteza se prihvaća. Prema rezultatima istraživanja i ocjenama odgovornih osoba za sigurnost, stanje sigurnosti u osnovnim školama u Gradu Varaždinu je u rasponu od najniže 3,75 (što je području vrlo dobre ocjene) za stanje tjelesne i tehničke sigurnosti osoba i imovine do najviše 4,63 (što je području izvrsne ocjene) za stanje protupožarne sigurnosti. Prosječna ocjena stanja ukupne sigurnosti, izvedena iz svih područja sigurnosti, iznosi 4,20, što je u području vrlo dobre ocjene.

Takva, relativno visoka, ocjena stanja sigurnosti u osnovnim školama u Gradu Varaždinu razlog je za optimizam i potvrda uspješnosti dosadašnjeg rada, ali i pokazatelj potreba i mogućnosti za stalno unapređivanje stanja sigurnosti zajedničkim stručnim radom.

Za nastavak istraživanja predlaže se veliko empirijsko istraživanje problematike organizacije sigurnosti u osnovnim školama na razini Hrvatske, na reprezentativnom uzorku, stratificiranom po županijama.

LITERATURA

- [1] Bourier, M.: **The Contribution of Organizational Design to Safety**. - European Management Journal, XXIII, 2005., 1
- [2] Božajić, I., Cmrečnjak, D., Drozdek, A., Filipović, A. M., Hunjak, D., Koren, T., Minga, I., Palačić, D., Petričević, N., Taradi, J., red., Žarak, M.: **Stručnjak za zaštitu na radu, istraživanje problematike rada samostalnog stručnjaka za zaštitu na radu u srednje velikim poslovnim organizacijama u Hrvatskoj**. - Zagreb: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, 2010.
- [3] Cmrečnjak, D., Filipović, A. M., Gorički, Z., Hrستیć, G., Hunjak, D., Magud, M., Minga, I., Petričević, N., Taradi, J., red., Žarak, M.: **Služba zaštite na radu, istraživanje problematike organizacije i rada službi zaštite na radu u poslovnim organizacijama u Hrvatskoj**. – Zagreb: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, 2009.
- [4] Primožić, N.: **Planiranje del, nalog i ukrepov za zmanševanje stesa učiteljev**. – U: Zbornik radova V. Znanstveno-stručne konferencije s međunarodnim sudjelovanjem "Menadžment i sigurnost" tema "Planiranje i sigurnost" – Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, 2010, str. 65-75.
- [5] Stanić, S.: **Svakidašnje opasnosti u osnovnim školama – iskustva i pripremljenost za reagiranje: primjer Splita**, <http://hrcak.srce.hr/file/36280>, 19.4.2011.

Internetske stranice

- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, <http://public.mzos.hr/>, 19.4.2011.
- 1. konferencija "Sigurnost u odgojno-obrazovnim ustanovama - SOU 2010", http://zastita.info/hr/konferencija_sou_2010/, 19.4.2011.

Propisi

- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, N. N. br. 87/08., 86/09., 92/10., 105/10.
- Zakon o zaštiti na radu, N. N., br. 59/96., 84/96., 114/03., 100/04., 86/08., 116/08., 75./09.
- Zakon o zaštiti od požara, N. N., br. 92/10.
- Zakon o zaštiti okoliša, N. N., br. 110/07.
- Zakon o privatnoj zaštiti, N. N., br. N. N., br. 68/03., 31/10., 139/10.

Podaci o autorima

1.
Željka Lalić
HEP – Proizvodnja d.o.o., PP HE Sjever, Pogon HEV
Varaždin, Hrvatska
zeljka.lalic@hep.hr

2.
Josip Taradi, mr. sig.
Međimurske vode d.o.o.
Čakovec, Hrvatska
josip.taradi@medjimurske-vode.hr